

ภาพแทนความเป็นจีนในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี้
พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
The Representation of Chineseness in the novel, Little Village of
the Bao Family by Wang Anyi, translated by Her Royal Highness
Princess Maha Chakri Sirindhorn

เมตตา ฟองฤทธิ์ / Metta Fongrit

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Lecturer, Thai Program, Faculty of education and human development, Roi Et Rajabhat University

อุไรวรรณ สิงห์ทอง / Uraiwan Singthong

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Lecturer, Thai Program, Faculty of education and human development, Roi Et Rajabhat University

ชมบุญ สุทธิปัญญา / Chomboon Sutthipanyo

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Lecturer, Thai Program, Faculty of education and human development, Roi Et Rajabhat University

เชอร์รี่ เกษมสุขสำราญ / cherry Kasemsooksamran

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Lecturer, Thai Program, Faculty of education and human development, Roi Et Rajabhat University

ทแก้ว แก้วกล้า / Taklaw klawkra

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Lecturer, English Program, Faculty of education and human development, Roi Et Rajabhat University

กมลวรรณ เทียงดาห์ / Kamonwan Teangda

นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Student, Thai Program, Faculty of education and human development, Roi Et Rajabhat University

บุญนุช โพธิ์ไชโย / Punyanuch Phochaiyo

นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
Student, Thai Program, Faculty of education and human development, Roi Et Rajabhat University

Received : November 19, 2024

Revised : December 20, 2024

Accepted : December 21, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพแทนความเป็นจีนในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี้ พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี โดยใช้แนวคิดภาพแทนของสจ๊วต ฮอลล์ ผลการวิจัยพบภาพแทน ดังนี้ 1) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของสตรี สตรีจีนปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างภายในบ้าน มีหน้าที่เลี้ยงดูและส่งเสริมบุตร 2) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทการแสดงความรักชายหญิง ปรากฏทั้งความรักที่สมหวังและไม่สมหวัง และความรักที่ผิดจารีตประเพณี 3) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของวีรบุรุษ สังคมจีนยกย่องบุคคลที่มีความกล้าหาญ เสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น และ 4) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านการลงโทษ สังคมจีนมีธรรมเนียมปฏิบัติที่เคร่งครัด หากประพฤติดีตกจากขนบดั้งเดิมย่อมถูกสังคมหรือชุมชนเป็นผู้ตัดสิน นวนิยายเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป้า ของ หวัง อันอี้ ได้ต่อยอดและผลิตซ้ำภาพแทนสตรี การโต้กลับความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง ยกย่องเชิดชูผู้มีคุณธรรมและเสียสละตน

คำสำคัญ : ภาพแทนความเป็นจีน, สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนสุภาฯ
สยามบรมราชกุมารี, หวัง อันอี้

Abstract

This article aims to study the representation of Chinese identity in the novel Little Village of the Bao Family by Wang Anyi, translated by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, using the concept of representation by Stuart Hall. The research results found the following representations: 1) Representation of Chinese identity through the role of women. Chinese women perform every duty within the household, including raising and supporting children. 2) Representation of Chinese identity through the role of showing love between men and women, showing both successful and unsuccessful love, as well as unconventional love. 3) Representation of Chinese identity through the role of heroes. Chinese society honors people who are brave, selfless and help others. 4) Representation of Chinese identity through punishment. Chinese society has strict traditions. If someone behaves contrary to tradition, they will be judged by society or the community. Wang Anyi's novel Bao Family reinforces and reproduces the representation of women, countering the equality between men and women, and honoring those who are virtuous and self-sacrificing.

Keywords : Chinese identity, Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, Wang Anyi

บทนำ

วรรณกรรมเป็นงานเขียนที่สะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ของนักเขียน ซึ่งอาจสอดแทรกประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ประเพณี และวัฒนธรรมในผลงานนั้น ดังที่ สมัย วรรณอดุร (2545 : 1) กล่าวว่า วรรณกรรม เป็นงานสร้างสรรค์อย่างหนึ่งของมนุษย์ กลั่นกรองออกมาจากภูมิปัญญาของนักปราชญ์ในอดีต วรรณกรรมจึงเปรียบเสมือน

กระเจงเงาที่สะท้อนสภาพความเป็นอยู่ของคนในยุคนี้ๆ การนำเสนอเนื้อหาของวรรณกรรมที่นักเขียนได้นำมาเผยแพร่ ย่อมมาจากประสบการณ์ทางสังคมที่นักเขียนได้ประสบทั้งทางตรงและทางอ้อม (สุจิตรา จรจิตร, 2547 : 31) วรรณกรรมจึงเป็นงานเขียนที่เกิดจากอารมณ์สะท้อนใจ มีการนำเสนออย่างเป็นศิลปะ ไม่จำกัดรูปแบบและเนื้อหา (กุลนรี ราชปรีชา, 2552 : 1) ดังนั้นวรรณกรรมจึงเป็นงานเขียนที่สะท้อนถึงอารมณ์ ประสบการณ์ต่างๆ และจินตนาการของนักเขียนที่สื่อในผลงาน

นอกจากวรรณกรรมไทยแล้ว ยังพบวรรณกรรมต่างประเทศที่ได้แพร่เข้ามาสู่ประเทศไทย โดยเฉพาะวรรณกรรมจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ในนวนิยายของนักเขียนชาวจีนที่น่าสนใจมีชื่อว่า หวัง อันอี (Wang Anyi) ซึ่งเป็นนักเขียนหญิงที่มีชื่อเสียงของจีน ในวงการวรรณกรรมจีนร่วมสมัยที่เป็นตัวแทนการสร้างสรรควรรณกรรมสำหรับเยาวชนคนหนุ่มสาว และวรรณกรรมประเภทแสวงหารากเหง้าต้นกำเนิด ซึ่งเฟื่องฟูตั้งแต่ทศวรรษ 1980 ผลงานของ หวัง อันอี มีการนำเสนอเนื้อหาจากประสบการณ์ชีวิตของนักเขียนโดยตรง เพื่อให้ผู้อ่านได้สำรวจตนเองผ่านตัวละคร ค้นหามิติซับซ้อนของตน หวัง อันอี เริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักจากนวนิยายขนาดสั้น เรื่อง ผน ซ่า ซ่า ซ่า ผลงานนวนิยายของเธอ ได้รับรางวัลนวนิยายดีเด่นระดับชาติหลายเรื่อง เช่น จุดหมายปลายทางรถไฟขบวนนี้ ผ่านไปรวดเร็วดุจกระแสน้ำ คนบนทางเก่าของแม่น้ำฮวงโห โดยเฉพาะนวนิยายเรื่อง “หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า” ได้รับรางวัลนวนิยายขนาดกลางดีเด่นระดับชาติ ใน ค.ศ. 1985-1986 และมีผู้แปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา เช่น ไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นต้น

นวนิยายเรื่องหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า นำเสนอการดำรงชีวิตในหมู่บ้านชนบทของจีนต้นทศวรรษ 1960 ในระบบคอมมิวนิสต์ ซึ่งจีนประกาศการก่อตั้งเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี ค.ศ. 1949 โดยมีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสาธารณรัฐจีน คือ เหมา เจ๋อตุง ที่ปกครองประเทศจีนด้วยระบบคอมมิวนิสต์คือ ชุมชนของคอมมิวนิสต์ไม่มีทรัพย์สินส่วนตัว มีแต่ทรัพย์สินส่วนกลางหรือสาธารณะ ประชาชนทั้งหมดไม่มีเป็นของตัวเอง ผลงานและผลผลิตต่างๆ อันเกิดจากการเป็นสมาชิกของคอมมิวนิสต์จะตกเป็นของประเทศ จนกระทั่งเข้าสู่สังคมนิยมในทศวรรษ 1980 ในปี ค.ศ. 1984 สมัยของ เต็ง เสี่ยวผิง ได้ออกแบบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมใหม่ คือ นโยบาย “สี่ทันสมัยใหม่” ที่นักเขียนได้นำเสนอออกมาในรูปแบบนวนิยาย โดยผู้อ่านจะได้สัมผัสความรักบริสุทธิ์ของผู้เป็นแม่ ได้เข้าใจความบริสุทธิ์และความกล้าหาญของเด็กน้อยผู้กลายเป็นวีรชนของหมู่บ้าน ได้รู้สึกสะท้อนใจกับความรักต้องห้ามของเด็กสาว และความคับแค้นขมขื่นของผู้ที่ถูกสังคมลงโทษอย่างไม่เป็นธรรม ท่ามกลางการปกครองในรูปแบบระบบคอมมิวนิสต์

หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี สะท้อนให้เห็นถึงภาพแทนความเป็นจีนในด้านความรักที่สร้างความสะท้อนใจให้กับผู้อ่านผ่านบทบาทของตัวละคร อาสะโงะ สอง ผู้ที่สามีได้ตายจากไป และได้มีความรักครั้งใหม่กับชายหนุ่มนิรนาม และเสี่ยวสูยจื่อ หญิงสาวที่ถูกเก็บมาเลี้ยงตั้งแต่เด็ก เพื่อแต่งงานกับลูกชายคนโตของเป่าเหยียนชาน แต่นางเกิดความรักกับลูกชายคนที่สอง จึงเป็นเหตุที่กระทำผิดจารีตประเพณีจีนที่ฝังรากลึกมาตั้งแต่ดั้งเดิม อีกทั้งได้นำเสนอความกล้าหาญของเด็กน้อยเลาจา ผู้ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นวีรบุรุษของหมู่บ้าน นอกจากนี้หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ได้นำเสนอการลงโทษ

ที่ไม่เป็นธรรม ผ่านการยึดหลักปฏิบัติที่ชาวจีนถือเอาจารีตแบบดั้งเดิมมาใช้ในการตัดสินและทำโทษคนในหมู่บ้านอย่างไร้เหตุผล และค่านิยมของการมองผู้หญิงเป็นเพียงเครื่องผลิตลูกจากผู้เป็นสามีผ่านตัวละครในนวนิยาย

จากการศึกษาในประเด็นภาพแทนความเป็นจีนในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี่ เพื่อเป็นแนวทาง พบบางวิจัย ของ ศิริลักษณ์ บัทรประโคน (2559) ที่ศึกษาลักษณะร่วมและความงดงามของความเป็นหญิงในพระราชนิพนธ์แปล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เท่านั้น ซึ่งยังไม่พบการศึกษาในประเด็นภาพแทนความเป็นจีนในนวนิยายเรื่องดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า นวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี่ พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีความน่าสนใจ และด้วยพระอัจฉริยภาพของพระองค์ ทรงเป็นเลิศด้านการประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ทรงพระปรีชาสามารถด้านภาษาต่างๆ มากมาย อีกทั้งพระองค์ทรงชิมชั้พระนิสัย์ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา จากพระราชบิดา และพระราชมารดาอย่างเต็มเปี่ยม พระองค์จึงทรงมีความรู้ทางวิชาการด้านอักษรศาสตร์เป็นอย่างดี มาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2549 : 18-20) ในนวนิยายเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี่ ต้นฉบับเป็นภาษาจีน พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์แปลนวนิยายเป็นภาษาไทย เพื่อให้เยาวชนและบุคคลทั่วไป ได้อ่านวรรณกรรมที่ทรงคุณค่า และเป็นการปลูกฝังด้านคุณธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิดภาพแทนของ สจ๊วต ฮอลล์ (1972) มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาพแทนความเป็นจีนที่ปรากฏในนวนิยาย เพื่อให้เห็นการประกอบสร้างภาพแทนต่างๆ ที่ผู้เขียนนำเสนอ อันเป็นแนวทางและประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาภาพแทนความเป็นจีนในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของหวัง อันอี่ พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยนำกรอบแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดภาพแทนของสจ๊วต ฮอลล์ (1997) ดังที่ สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2559 : 110) ได้สรุปว่า การผลิตสร้างความหมายโดยการใช้ระบบสัญลักษณ์ เป็นการพยายามที่จะเชื่อมโยงแนวคิด (concepts) กับระบบสัญลักษณ์เข้าด้วยกัน เกิดขึ้นใน 2 ระดับ คือ 1. ในระดับการนำเสนอภาพแทนในใจ (mental representation) เป็นการพยายามตีความจริงรอบตัวมนุษย์ ซึ่งเป็นกระบวนการกลั่นกรองสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวให้เป็นความรู้หรือความคิดหนึ่งๆ ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ และ 2. ในระดับการนำเสนอภาพแทนภายนอก เป็นการสื่อความคิดหรือความรู้ที่อยู่ในหัวสมองออกมาให้ผู้อื่นรับทราบผ่านระบบ

สัญญาหนึ่งๆ เช่น ภาษา ทั้ง 2 ประเด็นนี้ เป็นตัวกำหนดในการสร้างความจริง การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย จึงนำแนวคิดภาพแทนของสัจวัต ฮอลล์ มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ภาพแทนความเป็นเงินในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี่ พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อให้เห็นการประกอบสร้างความจริงผ่านภาษา

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาบทความของ รัชกฤษ วงษ์วิลาส (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ภาพแทน “ความเป็นอื่น” ของผู้หญิง : สำนึกสตรีกับความป่วยไข้ในวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ โดยวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องสั้นขนาดยาวเรื่อง บันทึกประจำวันของนางสาวโซเฟีย ของ ดิงหลิง และบทละคร เรื่อง พายุฝน ของ เฉาอวี โดยศูนย์กลางของการวิเคราะห์ในบทความนี้ คือ ตัวละคร “หญิงป่วย” และ “หญิงบ้า” ที่ปรากฏในตัวบท ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการสร้างภาพแทนในงานวรรณกรรมที่น่าภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่มีความรู้สึกนึกคิดหรือความปรารถนาไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ไปยึดโยงกับ “ความป่วยไข้” นอกจากนี้พบภาพอุปลักษณ์ “ผีผู้หญิง” ที่สวมทับอยู่บนตัวละครหญิงในตัวบททั้ง 2 เรื่อง ยิ่งเป็นการขบเน้นภาพ “ความเป็นอื่น” ของตัวละครหญิงกลุ่มนี้ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในบทความของ สุพัชริณทร์ นาคคงคำ และกาญจนา วิชญาปกรณ์ ได้ศึกษาเรื่อง ภาพแทนหญิงชาวไทยภูเขาในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย พ.ศ. 2498-2559 ผลการวิจัยพบว่า นักเขียนสร้างภาพแทนหญิงชาวไทยภูเขา 4 ลักษณะ ได้แก่ 1. การเป็นวัตถุทางเพศ 2. ความเป็นแม่บ้านแม่เรือน 3. การเป็นผู้มีสติปัญญา และ 4. การเป็นผู้ถูกใช้แรงงาน การสร้างภาพแทนหญิงชาวไทยภูเขาในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย เป็นการสร้างขึ้นมาบนพื้นฐานความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่ทัดเทียมกันระหว่างเพศ ทำให้หญิงชาวไทยภูเขามีสถานะที่ด้อยกว่าผู้ชายทั้งในด้านสังคม การเมือง วัฒนธรรม และบทความของ เจียง ฉิยูน และธนพร หมุกคำ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาพแทนความเป็นเงินในนวนิยายเรื่อง คนตายยาก ของ หยูหัว ใช้แนวคิดภาพแทน แนวคิดสัญญาวิทยา และแนวคิดสตรีนิยม ผลการศึกษาพบ 1. ภาพแทนการให้คุณค่าแก่สถาบันครอบครัว 2. ภาพแทนการแก้ไขปัญหาและการให้โอกาส 3. ภาพแทนการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ และ 4. ภาพแทนอุปนิสัยและบทบาทหน้าที่ของสตรีชาวจีน นวนิยายเรื่อง คนตายยาก ของหยูหัว แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิตที่ส่งผลให้สังคมจีน เข้าสู่อุดมการณ์ที่สร้างความเสมอภาคทางสังคม และมีความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง รวมถึงอุดมการณ์การพัฒนาคุณภาพของชีวิตแก่ประชาชนด้วย ดังนั้นการศึกษาเรื่องภาพแทนความเป็นเงินในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี่ พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยมุ่งชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญของภาพแทนที่ปรากฏในวรรณกรรม และเพื่อให้เห็นแง่มุมในการวิเคราะห์ อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและวิเคราะห์วรรณกรรมต่อไป

วิธีการดำเนินการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) รวบรวมข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Description analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกศึกษาผลงานวรรณกรรมจีนแปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นวนิยายเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี้ จำนวน 40 ตอน พิมพ์ครั้งที่ 4 โดยสำนักพิมพ์ นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ และจัดกลุ่มเนื้อหาที่มีตัวละครนำเสนอภาพแทนความเป็นเงินที่เกี่ยวข้อง

2. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

พิจารณาวรรณกรรม โดยใช้แนวคิดภาพแทนของสจ๊วต ฮอลล์ (1972) เพื่อวิเคราะห์และตีความหมาย ดังมีภาพแทน ได้แก่ ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทของสตรี ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทของความรัก ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทความเป็นวีรบุรุษ ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทการลงโทษที่ปรากฏในวรรณกรรม เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี้ พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราช เจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3. การสังเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์วรรณกรรมตามแนวทางการวิเคราะห์ภาพแทนที่เกี่ยวข้องกับภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทของสตรี ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทของความรัก ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทความเป็นวีรบุรุษ ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทการลงโทษ เพื่อสังเคราะห์ภาพแทนและสรุปภาพแทนที่ถูกนำเสนอ

4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Description analysis) พร้อมยกตัวอย่างประกอบ และนำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาตามลำดับ และอภิปรายผลการวิจัยเพื่อสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ภาพแทนความเป็นเงินที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี้ พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พบภาพแทนทั้งหมด 4 ภาพแทน ดังนี้

1. ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทของสตรี สตรีหรือผู้หญิงเป็นเพศที่มีบทบาทสำคัญในการดูแล และจัดการเรื่องสำคัญต่างๆ ภายในครอบครัว ในสังคมจีนเป็นสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ มีอำนาจมากกว่าผู้หญิง ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของผู้ชาย คือ ออกไปทำงานนอกบ้าน ส่วนผู้หญิงต้องทำ

หน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน เป็นแนวหลังที่พร้อมให้การสนับสนุนผู้เป็นสามี อีกทั้งผู้หญิงที่มีลูกต้องคอยดูแลเลี้ยงดู และส่งเสริมสิ่งที่ดีให้แก่ลูก ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทสตรี แบ่งได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1.1. การแสดงออกถึงความรักและความห่วงใยที่แม่มีต่อลูก แม่แสดงออกถึงความรักที่ลึกซึ้งและไม่มีเงื่อนไข คอยห่วงใยปกป้องและดูแลลูก ดังพฤติกรรมของแม่เลาจาที่เป็นห่วงลูก นึกถึงลูกเป็นอันดับแรกในสถานการณ์ที่อันตรายจากเหตุการณ์น้ำท่วมหนักในหมู่บ้าน ดังตัวอย่าง

ครอบครัวเป่าเหยียนซาน วิ่งไปถึงถนนโรยหินแล้ว พอหันไปนับจำนวนคน
เห็นว่าขาดเลาจาไปคนหนึ่ง

“เลาจา!” เมียเป่าเหยียนซานร้องตะโกนสุดเสียง

เหวินฮั่วจื่อ निक ออกว่า เลาจาหายไปตอนเอาอาหารไปให้ปู่เป่าห้า อาจจะถูก
กับปู่เป่าห้าก็ได้

“พ่อ กลับไปตามหาลูกซี” เมียเป่าเหยียนซานสั่ง ตอนนี้น้ำขึ้นถึงโคนต้นชาแล้ว

(หวัง อันอี้, 2556 : 154)

จากตัวอย่าง กล่าวถึงตัวละครแม่ของเลาจาที่แสดงความเป็นห่วงเป็นใยลูก โดยสื่อสารกับพ่อของเลาจา ฉากนี้เป็นฉากที่ครอบครัวของเป่าเหยียนซาน (พ่อของเลาจา) ประสบภัยจากน้ำท่วมในหมู่บ้านอย่างหนัก ขณะที่ทุกคนวิ่งหนีน้ำท่วมเพื่อเอาตัวรอดอย่างสุดชีวิตจนลี้ภัยมาพักในครอบครัวนั้น แม่ของเลาจาตรวจสอบสมาชิกในบ้าน เมื่อทราบว่าเลาจาหายไป แม่จึงรีบให้พ่อออกไปตามหาลูก จากเหตุการณ์นี้จะเห็นได้ว่า แม่เลาจาแสดงออกถึงความรักและความห่วงใยลูก กล่าวลูกจะเกิดอันตราย

1.2. การจัดการเรื่องการมีครอบครัวของลูก แม่มีบทบาทในการหาคู่ครองที่ดีให้แก่ลูก สะท้อนให้เห็นถึงชนบประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนานในวัฒนธรรมชาวจีน โดยเชื่อว่าพ่อแม่มีหน้าที่ในการจัดหาคู่ครองที่เหมาะสมให้แก่ลูก ดังที่เมียเป่าเหยียนซานทำหน้าที่จัดหาคู่ครองให้กับลูกชายคนโต เพื่อให้ลูกมีคู่ครองและครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ มีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต ดังนี้

เด็กหญิงที่ช่างเข้าสู่วัยสาวหน้าตาเปลี่ยนไปมาก สวยขึ้นมาก มีน้ำมีนวล

มีคนพูดกับนางว่า “น่าจะให้เด็กๆ แต่งงานกันได้แล้ว”

นางหันไปปรึกษาสามี “จะให้เด็กๆ แต่งงานกันเลยดีไหม”

เจียนเซ่อจื่อ อายุ 24 น่าจะแต่งงานได้แล้ว

(หวัง อันอี้, 2556 : 101)

ตัวอย่างข้างต้น กล่าวถึงภาพแทนความเป็นจีนของบทบาทสตรีในการจัดหาคู่ครองให้แก่ลูก จากบทสนทนาของเมียเป่าเหยียนซาน ทำหน้าที่จัดหาคู่ครองที่เหมาะสมให้กับลูกชายคนโต ซึ่งทุกคนในหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่ารับรู้จุดประสงค์ของเมียเป่าเหยียนซานที่ได้รับเลี้ยงเสี่ยวชู่จื่อมาตั้งแต่เด็ก เนื่องจากการที่เสี่ยวชู่จื่อเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านของเป่าเหยียนซานก่อน เพื่อเป็นการสร้าง

ความคุ้นเคยและเชื่อฟังผู้ใหญ่ หรือสามารถสั่งสอนได้ง่าย ซึ่งย่อมดีกว่าการที่เมียเป่าเหยียนชาน นำหญิงสาวบ้านอื่นเข้ามาเป็นสะใภ้ในบ้าน แม่จึงทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกคู่ครองที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังปลูกฝังค่านิยมด้านการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบิดามารดาอีกด้วย

1.3. การจัดหาอาชีพให้แก่ลูก แม่มีบทบาทในการจัดหาอาชีพให้แก่ลูก เพราะอาชีพที่ดีมีผลต่ออนาคตของลูก แม่จึงต้องจัดหาอาชีพที่เหมาะสมให้ลูก อาชีพที่ดีสามารถสร้างความสุขและส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตอีกด้วย แม่จึงเป็นบุคคลที่ที่รัก หวังดี เข้าอกเข้าใจลูก และแนะนำอาชีพที่ดี ดังที่แม่ของเป่าเหรินเหวินพยายามแนะนำลูกให้ประกอบอาชีพค้าขาย ดังตัวอย่าง

...ฟ้าสว่างแล้ว เขาตื่นลุกขึ้นมาล้างหน้า สีฟัน เอาหวีที่หักแล้ว ของแม่จุ่มน้ำเล็กน้อยมาทวิผม สวมชุดนักเรียนสีน้ำเงิน หนีบ “ผลงาน” เดินออกไป แม่วิ่งตามเขาไปได้ครึ่งลี้ อยากให้เขาเอาไข่สักครึ่งตะกร้าไปขาย เขาแกล้งทำเป็นไม่ได้ยิน เดินก้าวเท้ายาวอย่างรวดเร็วราวกับผีพุ่งไต้ ออกนอกหมู่บ้านไป

(หวัง อันอี้, 2556 : 69)

จากตัวอย่างพบว่า แม่ของเป่าเหรินเหวิน มีบทบาทในการจัดหาอาชีพที่เหมาะสมให้แก่ลูก แต่เป่าเหรินเหวินไม่ชอบอาชีพค้าขายที่แม่แนะนำ และเขามีความศรัทธาและมุ่งมั่นจะประกอบอาชีพนักเขียน ด้วยความรักและความห่วงใยแม่ของเป่าเหรินเหวินไม่ได้กีดกันอาชีพที่เป่าเหรินเหวินชอบแต่อย่างใด เพียงอยากให้เป่าเหรินเหวินได้ลองทำอะไรใหม่ๆ เท่าที่แม่คนหนึ่งจะแนะนำและสนับสนุนอาชีพให้กับลูกได้ ซึ่งจากตัวอย่างทำให้เห็นบทบาทของแม่ในการจัดหาอาชีพที่ดีให้แก่ลูก

2. ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของความรัก ความรัก คือ การยอมรับตัวตนของเขา ยอมรับในข้อเสียต่างๆ “รัก” หมายถึง มีใจผูกพันด้วยความห่วงใย มีใจผูกพันด้วยความเสน่หา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 938) ความรักเป็นสิ่งที่สวยงาม บางครั้งความรักอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือทำลายผู้อื่น ทั้งนี้ในพื้นฐานครอบครัวของชาวจีน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ให้ความสำคัญและคุณค่ากับสถาบันครอบครัวมาก เนื่องจากสังคมจีนเป็นสังคมเกษตรมานานหลายพันปี สังคมเกษตรมีลักษณะอย่างหนึ่ง คือ ไม่สามารถดำเนินชีวิตโดยลำพังได้ จึงต้องร่วมกันทำไร่นาเพื่อทำมาหากิน การร่วมเชื้อสายเป็นตัวเชื่อมโยงคนที่อยู่ในตระกูลหรือครอบครัวเดียวกันได้เป็นอย่างดี อันจะก่อให้เกิดความผูกพันและความสามัคคี จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อคุณภาพการใช้ชีวิตและความเจริญรุ่งเรืองของครอบครัวหรือตระกูล (เจียง ฉียูน และธนพร หมูคำ, 2566 : 326-327) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคนในครอบครัวชาวจีน นอกจากจะให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวแล้ว ยังปลูกฝังค่านิยมเรื่องการเลือกคู่ครองหรือภรรยาที่ดีให้แก่ลูก ลูกต้องเชื่อฟังในสิ่งที่พ่อแม่แนะนำ นับว่าเป็นผู้มี ความกตัญญูอย่างสูงสุด ในวรรณกรรมเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของ หวัง อันอี้ จึงนำเสนอภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทด้านความรักที่อยู่ภายใต้ขนบวัฒนธรรมของชาวจีน ซึ่งเป็นสังคมแบบปิตาธิปไตย แบ่งได้ 3 ประเด็น ดังนี้

2.1 ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทความรักที่สมหวัง ความรักที่สมหวัง หมายถึงความรักที่ได้ดังหวัง เป็นความรักที่ได้รับการตอบรับจากคนทั้งสอง ความรักที่สมหวังมักเกิดขึ้นเมื่อความรู้สึกของทั้งสองฝ่ายมีความรู้สึกที่ตรงกัน มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน ความรักที่สมหวังไม่ได้มองเห็นแค่ความรักในเชิงสัมพันธ์แบบคู่สาว แต่ยังพบว่ามีความรักที่ได้รับจากครอบครัว ความรักความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน ภาพแทนของความรักที่สมหวัง ปรากฏตัวละครชื่อเสี่ยวชู่จื่อกับเหวินฮั่วจื่อลูกชายคนรองของเป่าเหยียนซาน ซึ่งความรักของทั้งสองเริ่มต้นจากเพื่อนที่อายุไล่เลี่ยกัน อาศัยอยู่บ้านหลังเดียวกัน เมียของเป่าเหยียนซานรับเสี่ยวชู่จื่อมาเลี้ยง เพื่อที่จะให้เป็นภรรยาของลูกคนโต แต่ทว่าตัวของเสี่ยวชู่จื่อกลับมีความชอบพอในตัวของเหวินฮั่วจื่อ ซึ่งเป็นลูกชายคนรองมากกว่า เมื่อรู้ว่าตนเองต้องได้แต่งงานกับชายอื่นที่ไม่ใช่คนที่ตนเองชอบ เธอจึงตัดสินใจหนีออกจากครอบครัวเป่าเหยียนซาน การหนีออกจากบ้านของเธอทำให้เหวินฮั่วจื่อเข้าใจหัวใจตนเอง เขามีความรู้สึกดีกับเสี่ยวชู่จื่อเป็นอย่างมาก แต่กลับรู้ตัวช้าไป และทำได้แค่หวังว่าเสี่ยวชู่จื่อจะกลับมาในสักวัน จนในที่สุดเสี่ยวชู่จื่อที่หนีไปก็ไม่สามารถทนต่อความคิดถึงของตัวเองได้ จึงได้ย้อนกลับมาหมู่บ้านเป่าอีกครั้ง ทำให้เธอได้พบกับเหวินฮั่วจื่อชายผู้เป็นที่รัก ดังตัวอย่าง

เสี่ยวชู่จื่อโผกอดคอเหวินฮั่วจื่อ เหวินฮั่วจื่อตอนนี้จึงกล้ากอดเธอ แสงจันทร์
มองดูพวกเขาอย่างเจียบๆ ครู่หนึ่ง แล้วเคลื่อนไปนิดหนึ่ง แล้วมองดูพวกเขาอีก
น้ำค้างลง ต้นกล้าของข้าวฟ่าง กำลังชูก้าน เสียงจิ้งหรีดร้อง ต้นข้าวฟ่างส่ายไปมา
เป็นเงาเทาบนตัวของเสี่ยวชู่จื่อกับเหวินฮั่วจื่อ น้ำค้างทั้งเย็นทั้งหวาน

(หวัง อั่นอี้, 2566 : 177)

ข้อความข้างต้น เป็นบทสนทนาที่แสดงออกถึงความรักและความคิดถึงของตัวละครเสี่ยวชู่จื่อและเหวินฮั่วจื่อที่ไม่ได้พบกันนาน ความห่างไกลทำให้ทั้งสองคนรับรู้ได้ว่าตัวเองมีความรู้สึกอย่างไร ท้ายที่สุดเมื่อได้พบหน้ากันอีกครั้งก็ไม่สามารถเก็บความรู้สึกเหล่านั้นไว้ในใจได้อีก จึงเป็นภาพแทนความรักที่สมหวังของเสี่ยวชู่จื่อและเหวินฮั่วจื่อ ที่เปิดเผยความรู้สึกซึ่งกันและกัน ทำให้ได้รับรู้ว่าทั้งสองคนมีความรู้สึกรักและคิดถึงกัน ดังนั้นภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทความรักที่สมหวัง คือภาพของคู่รักที่มีความเข้าใจกันอย่างลึกซึ้ง มีความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์ที่เด่นชัด สามารถแสดงให้เห็นผ่านทัศนคติและความสัมพันธ์ที่มีความเข้าใจกันอย่างลึกซึ้ง ต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปด้วยกัน ความรักที่สมหวังนี้ แสดงให้เห็นถึงความสุข และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ที่มีต่อกันอย่างชัดเจนและอบอุ่น ดังที่เสี่ยวชู่จื่อและเหวินฮั่วจื่อเข้าใจความรู้สึกในความรักที่มีต่อกัน

2.2 ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทความรักที่ไม่สมหวัง ความรักที่ไม่สมหวัง คือความรักที่ไม่ได้ดังหวังหรือไม่ได้รับการตอบรับตามที่คาดหวัง มักเกิดขึ้นเมื่อมีความหวาดกลัว ความเจ็บปวด การสูญเสียหรือการจากไปของคนรัก ความผิดหวังที่เกิดขึ้นจากความคาดหวัง ความรู้สึกเหล่านี้อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่คนๆ หนึ่งรักอีกคนหนึ่งมาก ย่อมรู้สึกรับรู้ถึงอารมณ์ต่างๆ จะเห็นได้ว่า ความรักที่ไม่สมหวังจึงเป็นอารมณ์ของความรู้สึกที่เจ็บปวด รู้สึกเศร้าหรือหดหู่ และอาจทำให้

เกิดความเสียหายทางอารมณ์และจิตใจ ดังตอนที่เมียเป่าปิงเต๋อและเป่าปิงเต๋อ เมื่อเมียของเขาสูญเสียลูก และถูกสามีของเธอทำร้ายจนบอบช้ำทั้งร่างกายและจิตใจ เธอจึงหมดรักต่อสามีของเธอ ดังตัวอย่าง

เมียเป่าปิงเต๋อดิ้นแรงขึ้น พยายามลงจากหลังเป่าปิงเต๋อ ดิ้นรนจะไปลงน้ำ
เป่าปิงเต๋อเริ่มจับนางไม่ไหว

“แกไม่อยากจะมีชีวิตอยู่หรือ” เขาตะโกน

นางดิ้นจนเชือกที่มัดตัวนางไว้ขาด นางเลยเอามือ 2 ข้าง กดหัวเป่าปิงเต๋อ
เหนียวไปข้างหลัง

“ชาติหมาสารเลว” เป่าปิงเต๋อร้องด่าอย่างสิ้นหวัง เท้าเขาสั่นทรงตัว
ไม่อยู่ เขาพยายามยึนขึ้นไปให้มั่นคง ไม่อย่างนั้นจะจมน้ำตายทั้งคู่ ตอนนี้น้ำลึก
ถึงหน้าอกแล้ว

ในที่สุดนางปล่อยหัวเป่าปิงเต๋อ เขาหายใจออกได้ดีขึ้นไม่ทันทั่วท้อง
เมียกลับหงายท้อง เป่าปิงเต๋อล้มลง มือคลายออกอย่างไม่รู้ตัว นางตกจากหลัง
หญิงบ้าจมน้ำหายไป

(หวัง อันฉี, 2556 : 155)

จากตัวอย่าง เมียของเป่าปิงเต๋อเป็นหญิงที่ถูกทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจจากสามีของเธอ คือ เป่าปิงเต๋อ ทำให้เธอกลายเป็นหญิงที่มีสุขภาพจิตที่ย่ำแย่ คนในหมู่บ้านรวมถึงสามีของเธอคิดว่าเธอเป็นหญิงบ้าที่เสียสติ จากตัวอย่างเกิดฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน จนทำให้น้ำเริ่มท่วมในหมู่บ้านเป็นวงกว้าง ผู้คนจึงอพยพหนีน้ำเพื่อขึ้นไปบนยอดภูเขาสูง เมียเป่าปิงเต๋อวิ่งหนีออกจากบ้านไป แม้สามีนางจะจับตัวนาง และแบกนางเอาไว้เพื่อหนีน้ำท่วม แต่ด้วยสติเลอะเลือนของเธอ เธอจึงกัดที่ไหล่สามีและวิ่งลงน้ำจมน้ำหายไปที่สุด อธิบายได้ว่า “เมียเป่าปิงเต๋อ” เป็นการปรากฏตัวขึ้นของตัวละคร “หญิงป่วย” ในงานวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ ถือเป็นปรากฏการณ์ที่มีนัยสำคัญซึ่งเราควรนำมาพิจารณาพิเคราะห์ หากมองปรากฏการณ์ดังกล่าวด้วยแนวคิดที่ว่า งานวรรณกรรม คือ “ระบบของภาพแทน” ซึ่งไม่ได้มองว่าวรรณกรรมทำหน้าที่เป็นกระจกที่ส่องสะท้อนความเป็นจริงที่มีอยู่แล้วในสังคม หากแต่มองว่าวรรณกรรมเป็นเครื่องมือทางวาทกรรมที่สร้างความจริงทางสังคมขึ้นมาในความรู้ของผู้อ่าน ผ่านการผลิตซ้ำภาพแทน และมีการผลิตซ้ำภาพของตัวละคร “หญิงป่วย” ออกมาในงานวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ซึ่งมีความหมายทางสังคมบางอย่างแฝงอยู่เช่นกัน (รัชกฤษ วงษ์วิลาศ, 2563 : 5)

2.3 ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทความรักที่ผิดจารีตประเพณี การแต่งงานแบบคลุมถุงชนในสังคมจีน เป็นค่านิยมหรือขนบจารีตที่ยึดถือและสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การคลุมถุงชนสร้างปัญหาต่อคนหนุ่มสาว เพราะมีหลายคู่ที่ไม่ได้แต่งงานกัน ต้องยึดความคิดและการตัดสินใจของพ่อแม่เป็นหลัก หนุ่มสาวไม่มีสิทธิ์โต้แย้งในการหาคู่ครองที่พ่อแม่เลือกหาให้ การแต่งงานของจีนในอดีต จึงเป็นเรื่องที่ทำให้ปวดร้าวใจและเกิดโศกนาฏกรรมขึ้นบ่อยครั้ง ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทความรักที่ผิดจารีตประเพณี กล่าวถึงในตอนที่เกี่ยวข้องเรื่อง เด็กที่รับมาเลี้ยง

เพื่อเป็นสะใภ้ของลูกชายคนโตของเป้าเหยียนซาน เจี้ยนเซ่อจื่อลูกชายคนโตต้องแต่งงานกับเธอ และเหวินฮั่วจื่อลูกชายคนรองซึ่งแอบรักเสี่ยวชู่จื่ออยู่ จนนำไปสู่การคบชู้ที่ผิดจารีตประเพณี ดังความว่า

คืนนี้ เสี่ยวชู่จื่อจะมาได้หรือเปล่านั้นไม่รู้ ในหมู่บ้านมีงานเลี้ยง เสียงดังแบบนี้ มีคนเดินไปเดินมาเหมือนรูปภาพคนขี่ม้าบนโคมไฟ งานน่าจะเลิกดึกก่อนคืน เสี่ยวชู่จื่อทำงานแถวๆ บ้านหลิวเจีย ห่างที่นี้ ไปกว่า 10 ลี้ ทำงานรับจ้างเล็กๆ น้อยๆ

เธอบอกว่าถ้ามีเวลาวางเมื่อไรก็จะมาทุกๆ คืนเวลาพระ-จันทร์ขึ้น ถึงกึ่งกลางท้องฟ้า เหวินฮั่วจื่อจะไปคอยเสี่ยวชู่จื่ออยู่หลังบ้าน ตามที่ พวกเขานัดกัน ให้เขารอคอยอย่างอดทนจนกว่าเจี้ยนเซ่อจื่อจะหาเมียได้ เสี่ยวชู่จื่อจะได้กลับมาแต่งงานกับเขา

ถึงแม้ว่าเสี่ยวชู่จื่อกับเจี้ยนเซ่อจื่อยังไม่ได้จดทะเบียนแต่งงานกัน แต่คนทั้งหมู่บ้านถือว่าเธอเป็นเมียเจี้ยนเซ่อจื่อแต่งงานก่อน เธอจึงกล้า โผล่หน้ามา

(หวัง อั่นอี, 2556 : 183-184)

ฉากนี้กล่าวถึงตัวละครชื่อเสี่ยวชู่จื่อที่ถูกเลี้ยงมาเพื่อเป็นภรรยาเจี้ยนเซ่อจื่อ และคนทั้งหมู่บ้านรับรู้แล้วว่าเธอถูกเลี้ยงมาให้เป็นสะใภ้ แต่ตัวเธอกลับหลงรักน้องชายของเจี้ยนเซ่อจื่อ เมื่อเธอตัดสินใจหลบเลี่ยงการแต่งงาน แต่ทว่าเธอกลับลักลอบพบกับลูกชายคนรองในยามวิกาลเสมอ เพราะเขาทั้งสองมีความรักต่อกัน จึงสื่อถึงภาพแทนความรักที่เกิดจากการผิดจารีตประเพณีของ เสี่ยวชู่จื่อที่แอบนัดพบบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่หมั้นของตนเอง ภาพแทนของความรักที่ผิดจารีตประเพณี คือ ความรู้สึกที่เกิดจากความรัก ความปรารถนาของทั้งสองฝ่าย ที่เกิดจากความสัมพันธ์ที่อีกฝ่าย ติดพันหรือสัญญาหรือทั้งสองฝ่ายต่างมีครอบครัว มีคู่รักอยู่แล้ว แต่ยังเกิดความรู้สึกพึงพอใจกัน กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่รักของตน อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์ส่วนใหญ่จะรักกามารมณ์มากกว่ารักคุณธรรม สุวรรณนา สถาอนันท์ (2551 : 47) ดังนั้น ความรักที่เกิดจากความรักปรารถนาบุคคลที่ไม่ใช่คู่ครองของตน หรือผู้ที่ตนมีพันธะสัญญาติดอยู่ คือ ความรักที่ผิดจารีตประเพณี ซึ่งในวัฒนธรรมจีนเคร่งครัดเรื่องนี้มาก

3. ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของความเป็นวีรบุรุษ

สังคมจีนดั้งเดิมมักจะทำให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรมเป็นอย่างมาก ในประวัติศาสตร์จีนโบราณ คุณธรรมได้รับการสอนและถูกส่งเสริมให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยมีการสอนเกี่ยวกับคุณธรรม และจริยธรรมผ่านศาสนา ปรัชญาสำนักขงจื่อเสนอเนื้อหาทางจริยศาสตร์ที่แจ่มแจ้งชุดคุณธรรมเรียกว่า (เต๋อ 德) เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติโดยอิงกับมาตรฐานและคุณค่าตามขนบจารีต โดยมีคุณธรรมหลักอย่าง เหริน หลี่ อี้ เป็นคุณธรรมพื้นฐาน และมีคุณธรรมอย่างความกตัญญู (เซี่ยว 孝) ความจงรักภักดี (จง 忠) ความจริงใจ (ฉิง 誠) ความเคารพ (จิ้ง 敬) และความกล้าหาญ (หย่ง 勇) (ศรีธัญญา อรุณขจรศักดิ์, 2554)

ในสังคมจีนยกย่องบุคคลที่เป็นวีรบุรุษ วีรบุรุษ คือ บุคคลที่มีความกล้าหาญ ยอมมอบชีวิตหรือเสียสละบางสิ่งบางอย่างของตนเองเพื่อบุคคลอื่นและได้รับการยกย่อง (แคมป์เบลล์ และ มอยเยอร์ส อ้างถึงใน ธนภัทร พิริโยธินกุล, 2564 : 176) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทวีรบุรุษ เป็นภาพแทนที่สื่อถึงบุคคลที่มีคุณลักษณะโดดเด่น คือ ทำสิ่งที่ถูกต้อง มีความกล้าหาญและเสียสละ ในวรรณกรรมหมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า นำเสนอภาพแทนวีรบุรุษผ่านตัวละคร “เลาจา” มีความหมายว่า “กากหรือขี้ตะดอน” (หวัง อันอี้, 2556 : 12) แสดงพฤติกรรมที่ได้รับการยกย่องชื่นชมด้านความเสียสละ และความกล้าหาญ จนนำไปสู่การยกย่องเชิดชูเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สังคม แม้ชื่อของ “เลาจา” มีความหมายเชิงลบ แต่หวัง อันอี้ พยายามตอกย้ำและสื่อเน้นว่า “เมื่อมนุษย์รู้จักความหมายและคุณค่าในตนเอง ย่อมทำตนให้มีคุณค่าได้ในทุกสถานการณ์” ดังนั้น ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของความกล้าหาญ คือ กล้าที่จะเผชิญหน้ากับความยากลำบาก ไม่เพิกเฉยต่อผู้ที่กำลังเดือดร้อน แม้ว่าการยื่นมือเข้าไปช่วยอาจจะทำให้ต้องเสียแรง เกิดความเสียหายหรือเสี่ยงต่อชีวิต แต่นับว่าเป็นความจำเป็นที่คนเราควรจะทำในในฐานะเพื่อนมนุษย์ ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของความกล้าหาญ ถูกนำเสนอผ่านตัวละครเด็กน้อยเลาจา เด็กผู้มีคุณธรรมที่มีความกล้าหาญ เขาดำน้ำไปช่วยปู่เป่าห้า ในขณะที่เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ในหมู่บ้าน โดยไม่เกรงต่อภัยอันตราย ดังตัวอย่าง

ในหมอกมัวขาวโพลนไกลออกไป มีพงหญ้าารกๆ บนยอดหญ้า
มีเงาคนตะคุ่มๆ พวกเขาถ่อแพไปใกล้ๆ มองเห็นชัดว่าเป็นยอดต้นกล้วยใหญ่
ซึ่งเป็นต้นไม้ที่สูงที่สุดทางตะวันออกของหมู่บ้าน พบปู่เป่าห้าคว่ำหน้าอยู่บน
ยอดไม้ ปู่เป่าห้าชี้นิ้วลงไปใต้ต้นไม้พิมพ์ว่า “เลาจา เลาจา”
ใต้ต้นไม้มันน้ำ ช่างๆ น้ำเป็นภูเขาเป่าซาน คูมิดครีမ်

(หวัง อันอี้, 2556 : 157)

ตัวอย่างข้างต้น หมู่บ้านเป่าประสบปัญหา น้ำท่วมครั้งใหญ่ ทุกคนต่างพยายามหนีเอาชีวิตรอด แต่เลาจาและปู่เป่าห้าตัวละครในเรื่องหนีไม่ทัน เลาจาจึงดำน้ำไปช่วยปู่เป่าห้าให้ป็นไปบนยอดไม้เพื่อรักษาชีวิตไว้ ดังนั้นการกระทำของเลาจาจึงแสดงออกถึงหัวใจของวีรบุรุษ การช่วยเหลือผู้อื่น คือหัวใจสำคัญดังเช่นที่เลาจาได้ช่วยปู่เป่าห้าของเขา แม้เขาจะต้องเสียชีวิตจากเหตุการณ์ครั้งนี้ก็ตามสรุปได้ว่า ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของความกล้าหาญ เป็นภาพของบุคคลที่กล้าเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ยากลำบากในชีวิต แสดงผ่านตัวละครของเลาจาที่กล้าเผชิญหน้ากับมวลน้ำมหาศาลจากสถานการณ์น้ำท่วมใหญ่ในหมู่บ้าน แม้ว่าเหตุการณ์นี้ต้องเสียสละชีวิต แต่เขาก็ไม่นึกเสียใจที่ได้ช่วยชีวิตคนที่เขารักเช่นปู่เป่าห้า

4. ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของการลงโทษ เป็นภาพของบุคคลที่ถูกสังคมหรือประชาชนส่วนใหญ่ตัดสินว่า เป็นผู้ที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมหรือปฏิบัติตนไม่เป็นไปตามสิ่งที่สังคมยอมรับ เช่น การถูกกล่าวหาหรือถูกตัดสินให้เป็นโทษโดยไม่มีหลักฐานพอเพียง ซึ่งนำไปสู่ความสูญเสียทั้งชีวิตและร่างกาย ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของการลงโทษ แบ่งได้ 2 ประเด็น ดังนี้

4.1. ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของการถูกลงโทษจากสังคม การถูกลงโทษจากสังคม เกิดขึ้นเมื่อบุคคลทำบางสิ่งที่ไม่ได้รับการยอมรับหรือถูกพิจารณาว่าไม่เหมาะสมตามค่านิยมหรือมารยาทที่กำหนดโดยสังคม การลงโทษในสังคมมีหลายรูปแบบ เช่น การโต้แย้งหรือตำหนิต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมหรือทัศนคติที่ไม่เป็นที่ยอมรับหรือไม่เหมาะสมตามมารยาทที่กำหนดไว้ หรือการละเมิดความเชื่อมั่นหรือค่านิยมของสังคม เมื่อบุคคลทำสิ่งที่ขัดต่อค่านิยมหรือความเชื่อมั่นทางสังคม เช่น การละเมิดกฎระเบียบทางสังคมหรือการฝ่าฝืนกฎหมาย การถูกลงโทษจากสังคมอาจมีผลกระทบที่หลากหลายตามบุคคลและสถานการณ์ ดังนั้นภาพแทนของการถูกลงโทษจากสังคม คือ การทำในสิ่งที่ผิดแปลกไปจากเดิมหรือการกระทำที่ขัดต่อความเชื่อ จารีตประเพณี ปรากฏในตอนที่เป็นเหยียนซาน และคนในหมู่บ้าน มาพบกับอาสะไ้สองและฉือไหล เพื่อมาปรามให้คนทั้งสองรับรู้ว่าการที่เขาทั้งสองจะรักกันเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม ดังตัวอย่าง

“จะตีก็ตีซ้ำ จะตีก็ตีซ้ำ” นางวิ่งไปถึง เป้าเหยียนซาน พยายามดึงตัว
 เป้าเหยียนซานออกไปจากเด็กหนุ่ม เป้าเหยียนซานจึงตะนางทีหนึ่ง
 “ซ้ำจะตีแก้ด้วย”
 นางถูกเตะจนตัวงอ สักประเดี่ยืนขึ้นมาใหม่ วิ่งหนีไปข้างหน้า
 2-3ก้าว แล้วโถมตัวลงแทบเท้าเป้าเหยียนซาน กอดหัวเข่าของเขาไว้
 “พี่ใหญ่ ไว้ชีวิตเขาเถอะ”
 เป้าเหยียนซานจำใจวางไม้คานลง มองดูเมียของน้องชาย ถอนหายใจ
 แล้วว่า
 “แกมันเป็นผู้หญิงสารเลวไม่มียางอายุ ยังมีหน้ามาขอโทษแทนมัน”

(หวัง อั้นอี, 2556 : 143-144)

จากตัวอย่างข้างต้น ตัวละครอาสะไ้สองของตระกูลเป้ามีความรักกับฉือไหล ซึ่งเป็นชายหนุ่มอีกหมู่บ้านหนึ่ง เขาทั้งสองมีความรักต่อกันโดยไม่สนใจคำครหาจากคนในหมู่บ้าน เมื่อเป้าเหยียนซานและคนในหมู่บ้านรู้ จึงตรงรี่มาเพื่อจะห้ามปรามไม่ให้ทั้งสองคบกัน และเป้าเหยียนซานได้ทำร้ายฉือไหลพร้อมด่าทออาสะไ้สอง จากตัวอย่างแสดงถึงการตัดสินที่รุนแรงจากผู้คนในสังคมที่ตัดสินว่าหญิงม่ายไม่ควรจะแต่งงานใหม่ และผู้หญิงไม่ควรแอบอยู่กินกับชายที่ไม่ทราบที่มาที่ไป จนเกิดการทำร้ายร่างกายนำไปสู่ความเจ็บปวด จะเห็นได้ว่าการถูกลงโทษจากผู้คนในสังคม ส่งผลกระทบต่อจิตใจและอารมณ์ของผู้ที่ถูกลงโทษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตใจ บางครั้งการถูกลงโทษยังสามารถทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตส่วนตัวและความสามารถในการเข้าถึงโอกาสในอนาคต ลดความน่าเชื่อถือ อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้นภาพแทนการถูกลงโทษจากสังคมเป็นภาพที่ต้องเผชิญกับความรุนแรงที่สังคมเป็นผู้กระทำ เพื่อลงโทษสำหรับความผิดที่คนส่วนใหญ่มองว่าไม่ถูกต้อง

4.2. ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทของการถูกลงโทษจากครอบครัว ความรุนแรงในครอบครัว คือ การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท ดังนั้น ภาพแทนความเป็นเงินผ่านบทบาทการถูกลงโทษจากสถาบันครอบครัว นำเสนอผ่านตัวละครเป่าปิงต่อกับภรรยาของเขา ซึ่งแสดงออกถึงความรุนแรงระหว่างสามีภรรยา ก่อนที่ทั้งสองจะแต่งงานกันภรรยาของเขามีรูปร่างหน้าตาที่งดงามมาก ผู้คนที่เห็นต่างหลงใหลในตัวเธอ เมื่อเธอแต่งงานกับเป่าปิงต่อทุกคนก็เกิดความอิจฉาในตัวเขา เวลาผ่านไปภรรยาของเป่าปิงต่อตั้งครรภ์พอคลอดออกมาลูกก็ตาย มีลูกก็คนลูกก็ตายไปเรื่อยๆ จนเป่าปิงต่อทนไม่ไหวทำร้ายร่างกายและจิตใจของเธอ ดังตัวอย่าง

...ต่อมาเมื่อนางออกลูก เด็กก็ตาย เขาปิดประตูตึนาง นางไม่ร้องเลยสักแอะ ปล่อยให้เขาต่อยเตะะ ไม่ร้องให้ ไม่ส่งเสียง เมื่อตีเสร็จแล้ว นางก็ไม่โกรธ ยิ่งคงเหมือนเดิม เขาจะเอาอย่างไร นางก็ว่าไปตามนั้น เมื่อเขาตีนางแล้ว เขารู้สึกเจ็บปวดใจ เสียใจ แต่เวลาโกรธขึ้นมา อะไรๆ ก็ลืมไปหมด คนภายนอกมองไม่ออกเลยแม้แต่น้อย ภายหลังใบหน้ากลมๆ ของนางกลายเป็นหน้าเรียวยาวซูบซีด สีแดงๆ บนใบหน้าก็หายไป

(หวัง อันอี้, 2556 : 108-109)

จากข้อความข้างต้น ตัวละครเป่าปิงต่อลงมือทำร้ายภรรยาของตนเองด้วยเกิดบรรดาลโทสะและขาดสติ เนื่องจากคนในหมู่บ้านมักจะพูดดูถูกภรรยาของเขาเป็นประจำว่า ภรรยาของเขานั้นเป็นบุคคลไร้ประโยชน์ มีลูกก็คนก็ตายจากไปหมดสิ้น ทำให้เขานั้นเกิดความไม่พอใจในตัวภรรยาเป็นอย่างมาก เขาทำร้ายร่างกายและจิตใจภรรยา ผลกระทบที่ตามมา คือ ภรรยาของเขามีจิตใจที่แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป กลายเป็นคนนิสัยที่แตกต่างจากเดิม จิตใจผิดปกติไปในที่สุด อีกทั้งการทำร้ายร่างกายผู้หญิงยังเข้าข่ายการกดขี่ข่มเหงเหยียดหยามผู้หญิง ผู้หญิงจึงต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายในสังคมชายเป็นใหญ่ นอกจากนี้การดูถูกผู้อื่นเป็นสัญญาณของการแบ่งชนชั้น เนื่องจากคนในหมู่บ้านมองว่าผู้หญิงที่ไม่สามารถมีลูกสืบสกุลได้ ย่อมเป็นคนไร้ประโยชน์ จึงทำร้ายร่างกายและจิตใจของเธอ ซึ่งแสดงถึงการแบ่งชนชั้นอย่างชัดเจนว่า พวกเขาอยู่กับเธออยู่คนละชนชั้นกัน ไม่จำเป็นต้องให้คุณค่ากับเธอก็ได้ ดังนั้นภาพแทนความเป็นเงิน ผ่านบทบาทการถูกลงโทษจากสถาบันครอบครัวเป็นภาพการใช้ความรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัว

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาพแทนความเป็นเงินในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ของหวัง อันอี้ พระราชนิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยพบภาพแทน 4 ประเด็น ดังนี้

1) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของสตรี สตรีหรือผู้หญิงเป็นเพศที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลและจัดการเรื่องต่าง ๆ ภายในครอบครัว ผู้หญิงทำหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน เป็นแนวหลังที่พร้อมให้การสนับสนุนผู้เป็นสามี อีกทั้งผู้หญิงที่มีลูกต้องคอยดูแลเลี้ยงดูและส่งเสริมสิ่งที่ดีให้แก่ลูก ทั้งการจัดหาครุภัณฑ์ที่เหมาะสม การส่งเสริมอาชีพให้แก่ลูก และพบการตั้งชื่อให้แก่ลูก คือ “เลาจา” ซึ่งหมายถึง “กาก” หรือ “ขี้ตะกอน” ผู้เขียนนำเสนออุดมการณ์เพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมผ่านตัวละครแม่ของเลาจา สื่อความหมายผ่านชื่อของ “เลาจา” เพื่อโต้กลับความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจียง ฉิยุน และธนพร หมูคำ (2566) ศึกษาเรื่อง ภาพแทนความเป็นจีนในนวนิยายเรื่อง คนตายยาก ของ หยูหัว พบว่าหน้าที่ของสตรีจีนในสังคมชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงทำหน้าที่ 3 สถานะ ได้แก่ แม่ ภรรยา และลูก สิทธิของผู้หญิงไม่มีความเท่าเทียมกับผู้ชาย และเพศสถานะความเป็นหญิงยังถูกสังคมกำหนดว่าต่ำต้อยกว่าผู้ชาย การสร้างภาพให้ผู้หญิงมีความอ่อนแอ นุ่มนวล อดทนและรักคนในครอบครัว และพบการโต้กลับจากแนวคิดสังคมชายเป็นใหญ่ที่ว่า “การตั้งชื่อให้ลูก” เป็นภาพแทนที่ถูกประกอบสร้างความจริงของสังคมที่ว่า “ผู้หญิงก็ยังมี การต่อสู้ เพื่อความเสมอภาคทางเพศ” ดัชนีงานวิจัยของ พัชรินทร์ นาคคงคำ และกาญจนา วิชญาปกรณ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาพแทนหญิงชาวไทยภูเขาในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยปี พ.ศ. 2498-2559 พบว่า ภาพแทนหญิงชาวไทยภูเขากับความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ซึ่งแบ่งออกเป็นหญิงชาวเขากับความเป็นเมีย และหญิงชาวเขากับความเป็นแม่เป็นภาพที่ถูกนำเสนอผ่านอุดมการณ์ของนักเขียน เพื่อนำเสนอให้ผู้หญิงมีลักษณะเป็นไปตามความต้องการของผู้ชายผ่านเพศสภาพความเป็นหญิง เพราะบทบาทแม่ที่ถูกนำมาผูกโยงกับเพศสภาพทำให้ผู้หญิงต้องแบกรับภาระหน้าที่ความเป็นแม่ ฉะนั้นเมื่อกลไกทางสังคมทำหน้าที่กำกับผู้หญิงต้องทำหน้าที่แม่ความเป็นแม่จึงเป็นเรื่องหนึ่งของบทบาทที่บังคับให้ผู้หญิงจำเป็นต้องทำ ภาพแทนความเป็นแม่บ้านแม่เรือน จึงเป็นภาพที่ถูกสร้างและหล่อหลอมจากระบบสังคมปิตาธิปไตย จึงทำให้เพศหญิงมีบทบาทสถานภาพที่ไม่ทัดเทียมชาย ดังปรากฏภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของสตรีในตัวละครแม่ของเลาจา และแม่ของเป่าเหรินเหวินที่ดูแลทุกอย่างภายในบ้าน ซึ่งเป็นการผลิตซ้ำภาพแทนสตรีอย่างเห็นได้ชัด

2) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทการแสดงความรัก สะท้อนผ่านความรักที่สมหวัง ความรักที่ไม่สมหวัง และความรักที่ผิดจารีตประเพณีผ่านการแต่งงานแบบคลุมถุงชน สังคมจีนเป็นจารีตที่ยึดถือและสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การคลุมถุงชนสร้างปัญหาต่อคนหนุ่มสาวมีหลายคู่ที่ไม่ได้แต่งงานกัน ต้องยึดความคิดและการตัดสินใจของบุพการีเป็นหลัก การแต่งงานแบบคลุมถุงชนในสังคมจึงเป็นเรื่องที่ทำให้ปวดร้าวและก่อให้เกิดโศกนาฏกรรมดังที่เกิดขึ้นกับตัวละครเมียเป่าปิงเตอที่กระโดดลงน้ำเพื่อฆ่าตัวตาย

3) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทความเป็นวีรบุรุษ ผ่านการแสดงพฤติกรรมที่มีความกล้าหาญ คือ กล้าที่จะเผชิญหน้ากับความยากลำบากไม่เพิกเฉยต่อผู้ที่กำลังเดือดร้อน แม้ว่าการยื่นมือเข้าไปช่วยอาจจะทำให้ต้องเสียแรง เกิดความเสียหายบางหรือเสี่ยงต่อชีวิต แต่นับว่าเป็นความจำเป็นที่คนเรา

ควรจะทำในฐานะเพื่อนมนุษย์ ดังที่เลาจาได้ช่วยชีวิตปู่เป้าห้า และได้รับการยกย่องเป็นวีรบุรุษ ในหมู่บ้านเป้าผ่านเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ในหมู่บ้าน

4) ภาพแทนความเป็นจีนผ่านบทบาทของการลงโทษ เป็นภาพของบุคคลที่ถูกสังคมหรือประชาชน ส่วนใหญ่ตัดสินว่าเป็นผู้ที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมหรือปฏิบัติตนไม่เป็นไปตามสิ่งที่สังคมยอมรับ การถูกกล่าวหาหรือถูกตัดสินให้เป็นโทษโดยไม่มีหลักฐานพอเพียง ซึ่งนำไปสู่ความเสียหายต่อร่างกาย หรือชีวิตความเป็นอยู่ ดังที่ปรากฏกับอาสะไก่สองและฉือไหล เพียงเพราะไม่ให้ฉือไหลแต่งงานกับหญิงหม้าย ซึ่งเกิดจากระบบความเชื่อแบบดั้งเดิมไม่ควรแต่งงานหรือเลือกภรรยาที่ผ่านการแต่งงานมาแล้ว

นอกจากประเด็นที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่สอดแทรกในนวนิยาย คือ การนำเสนอสำนวนและปรัชญาจีน ซึ่งมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีความสำคัญต่อชาวจีน ในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป้า พบหลักปรัชญา สำนวน และคำสอนที่ปรากฏ เช่น สำนวน “มีบางครั้งที่ นกอินทรีบินเตี้ยกว่าไก่ แต่ไก่จะบินไม่สูงเท่า นกอินทรีชั่ววันจันทร์” (หวัง อันอี้, 2556 : 27) หมายถึง ผู้ที่มีความหมั่นเพียรใฝ่หาความรู้สามารถขึ้นไปอยู่ในจุดสูงสุดได้ ถึงแม้จะอยู่ในที่ที่ตกต่ำซึ่งแตกต่าง จากคนที่ไม่ใฝ่หาความรู้จะไม่สามารถขึ้นไปอยู่ในจุดสูงสุดได้ สำนวน “ตะเกียงน้ำมันน้อย” (หวัง อันอี้, 2556 : 168) หมายถึง ใช้ในการเปรียบเทียบกับคนที่เรื่องมาก มักสร้างความลำบากแก่ผู้อื่นเสมอ และสำนวน “หากภูเขาเขี้ยวยังเหลืออยู่ไม่ต้องกลัวขาดฟัน” (หวัง อันอี้, 2556 : 207) หมายถึง トラบไต ยังมีชีวิตอยู่ย่อมต้องมีความหวัง (ศรัญญา อรุณขจรศักดิ์ : ออนไลน์)

ดังนั้นสรุปได้ว่า นวนิยายเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป้า ของ หวัง อันอี้ ผู้เขียนสอดแทรก อุดมการณ์การเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ ความเท่าเทียม สิทธิ และเสรีภาพ ควรปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เสมอภาค การยกย่องเชิดชูผู้มีคุณธรรม มีความกล้าหาญ เสียสละตนและช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณธรรม ที่ช่วยธำรงสังคมให้เจริญงอกงาม รวมถึงค่านิยมสำคัญในการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ นอกจากนี้สอดแทรกความสำคัญด้านการศึกษา การพึ่งพาตนเอง และมีความขยันหมั่นเพียร อันเป็นวิถี ปฏิบัติและคำสอนที่มีคุณค่าในประกอบสร้างชาติของบรรพบุรุษ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาภาพแทนความเป็นจีนในนวนิยาย เรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป้า ของ หวัง อันอี้ พระราชานิพนธ์แปลในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนสุตา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทำให้ทราบถึงชนบประเพณี ค่านิยม และการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมจีน รวมไปถึงสำนวน ปรัชญา ความเชื่อ และวัฒนธรรมของจีนในแต่ละสมัยที่มีอิทธิพลต่อผู้คนเชื้อสายจีน การนำแนวคิดภาพแทน ของสจ๊วต ฮอลล์ มาใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมทำให้เห็นภาพแทนความเป็นจีนที่เด่นชัด และสามารถ นำไปวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมจีนเรื่องอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

ควรมีการศึกษาวรรณกรรมของหวัง อั้นอี่ทั้งหมด เพื่อทราบการประกอบสร้างภาพแทนความเป็นจีนวาทกรรม อุดมการณ์ ของ หวัง อั้นอี่ เพื่อเชื่อมโยงเหตุการณ์ ฉาก สถานที่ การสร้างตัวละคร ทำให้เห็นชุดวาทกรรม อุดมการณ์ต่าง ๆ บริบทสังคมที่ผู้เขียนตั้งใจหรือไม่ตั้งใจในการนำเสนอผลงานผ่านวรรณกรรมทั้งหมด

เอกสารอ้างอิง

- กุลนรี ราชปรีชา. (2552). *วรรณกรรมการสงคราม*. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจียง ฉียูน และธนพร หมูคำ (2566) เรื่อง ภาพแทนความเป็นจีนในนวนิยายเรื่อง คนตายยาก ของ หยู่หัว. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 23(2). 318-343.
- ธนภัทร พิริโยธินกุล (2564). พินิจความเป็น “วีรบุรุษ” ของ “เซเลอร์มูน” ใน การ์ตูนฉบับมังงะ ผ่านแว่นคติชนวิทยา. *วารสารคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. 4(1). 167-217.
- รัชกฤษ วงษ์วิลาศ. (2563). ภาพแทน “ความเป็นอื่น” ของผู้หญิง: สำนึกสตรีกับความป่วยไข้ใน วรรณกรรมจีนสมัยใหม่. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. 13(1). 1-37.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.
- ศรีบุญญา อรุณขจรศักดิ์. (2554). *ปรัชญาสำนักขงจื้อ/Confucianism: สารานุกรมปรัชญาออนไลน์*. เข้าถึงได้จาก <http://www.parst.or.th/philospedia/confucianism.html#31>.
- ศิริลักษณ์ บัตรประโคน. (2559). ลักษณะร่วมและความมั่งคั่งของความเป็นหญิงในพระราชนิพนธ์แปล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 5(1). 1-35.
- สมัย วรรณอุตร. (2545). *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและลาว เรื่อง ลำพูชบา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุจิตรา จรจิตร. (2547). *มนุษย์กับวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุพัชรินทร์ นาคคงคำ และกาญจนา วิชญาปกรณ์. (2564). ภาพแทนหญิงชาวไทยภูเขาในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยปี พ.ศ. 2498-2559. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 18(3). 52-67.
- สุวรรณมา สถาอานันท์. (2551). *เมตตาธรรม-ความเป็นธรรมในเวสสันดรชาดก : เศรษฐธรรมแห่งการให้* กับความเป็นธรรมในเวสสันดรชาดก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2559). *ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2549). *เทพรัตนเมธี สมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

หวัง อันอี่. (2562). *หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า*. (เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ
กนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพฯ, ผู้แปล). (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.